

Landskab nr. 7—2021 Årgang 102

Ansv. redaktør
Christina Capetillo,
ph.d., arkitekt MDL MAA
Landskab
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 22 64 38 21
E-mail: landskab@
landskabsarkitekter.dk

Redaktionsudvalg
Margrethe Holmberg (fprs.)
Steen Bisgaard, Anja Boserup,
Tine Gils, Ulrik Kuggas,
Lulu Salto Stephensen,
Mette Juhl Jessen,
Line Stybe Vestergaard (suppl.)
Nordisk repræsentation:
Veera Tolvanen, Finland;
Ulla R. Pedersen, Island;
Maja Kozak Dehlin og
Annesofie Milner, Norge;
Sabina Richter, Sverige

Grafisk tilrettelæggelse
Trefold

Korrektur
Tilde Tvedt

Oversættelse til engelsk
Dorte Herholdt Silver

Annoncer
DG Media as
Havneholmen 33, 1561 København V
Steen Håkansson
Telefon: +45 30 94 67 07
E-mail: steen.h@dgmedia.dk
www.dgmedia.dk

Abonnement
Receptionen, Akademisk
Arkitektforening
Telefon: +45 30 85 90 00
E-mail: subscription@
arkitektforeningen.dk
Online: <https://shop.arkitektforeningen.dk/da/35-abonnementer>

Abonnementspriser 2021
I Danmark 1.124,75 kr. inkl. moms og
forsendelse.
Norden, Grønland og Europa
1.193,50 kr. inkl. moms og
forsendelse. Norge er undtaget
moms. Denne fratrækkes.
Øvrige udland 1.225 kr. inkl.
forsendelse.
Løssalg 159 kr. inkl. moms, ekskl.
porto.
Landskab udkommer 8 gange om
året.

Udgiver
Danske Landskabsarkitekter
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 33 32 23 54
www.danskelandskabsarkitekter.dk
i samarbejde med Akademisk
Arkitektforening

Tryk
Stibo Complete, Horsens
Medlem af Danske Specialmedier
ISSN 0023-8066

Forside
Kokage-gumo, conceptual view,
2021. junya.ishigami+associates.

Nødvendighedens nye landskaber 5 New landscapes of necessity 6

Christina Capetillo

Kokage-gumo: "A cool shadow floating among old trees" 9

Junya Ishigami

Visionskonkurrence: Hvad er Kongelunden? 16

Line Willacy

Den Røde Tråd - Aarhus Agora 19

Jacob Fischer

Kongelunden - den eventyrlige gave 23

Morten Vedelsbøl, Mikkel Thams Olsen, Peter Holst og
Jens Thomas Arnfred

Et samlet Kongelunden 26

Adrian Fey, Oskar Vestergaard-Jensen, Pelle Juul Carlsen
og Martin Thim Tømmersgaard

Hvilken vej vælger vi til solenergi i landskabet? 31

Rikke Juul Gram

Solarchipelago: designing energy transition along ecosystem change 36

David de Boer

VindØ 43

Arkitema og COWI

Fra vildmark til vandkraftværk 45

Ulla Rolfsigne Pedersen

Svalbard - rejseberetning fra et energi- landskab 48

Line Stybe Vestergaard

Feste Sør: Restaurering av et økosystem 55

NLA, Norske landskapsarkitekters forening

Energiproduktion med merværdi 58

Martin Hedevang Andersen, Katrine Østergaard Bang,
Nanna Uhrbrand, Karin Kappel

DL Nyt 60

Nykredits Fonds Arkitekturpris 2021 64

Nødvendighedens nye landskaber

”Energiudviklingen er et globalt anliggende og ikke kun et lokalt, nationalt ansvar”, skrev professor Steen Høyer tilbage i 2008. Blandt Høyers talrige ideprojekter og projektforslag står hans bud på placeringen af 500 kæmpe vindmøller i et storskalagreb særligt frem: ”Hvis vi tager klodens UTM-net, som alle områder og steder positioneres i forhold til, får vi en global relation.” Høyer forestillede sig vindmøllerne opstillet på rækker i et gigantisk kryds med en særlig rytmisk fordeling, så de i den mindre skala griber det nære landskab, mens de er synlige i den store sammenhæng. Det smukke, på grænsen til det sublime, er projektets optimistiske dimension – når vi relaterer os til noget større end os selv, styrker det vores stedsfornemmelse og identitet, ”også selv om man kun oplever det i små brudstykker”. Høyer afslutter: ”Det er klart, at tanken vil virke stødende, men spørgsmålet er, om ikke fordelene vil være større end tabet, og samfundet vil få et nyt selv-værd.”

Nu er energilandskaber og særligt solcelleparker for alvor i fokus, og det er værd at komme Høyers tanker i hu. For 25 år siden sendte Høyer og Annelise Bramsnæs mig ud for at fotografere til udstillingen *Danmarksbillede*, der fokuserede på landskabets forvandling i det 20. århundrede. Jeg tog til Ærø, hvor man satsede på vedvarende energi længe før alle andre. Imellem solfangerne i det nye menneskeskabte landskab – ”verdens største

solfangeranlæg” – græssede fårene roligt. Ærø-anlægget var lige dele teknologisk satsning og ideologisk signal fra et visionært øsamfund, der i tråd med den danske andelstradition skabte noget for fællesskabet. Sammen.

Man kan læse om flere fremsynede energilandskaber i dette nummer af *Landskab*, for det er vigtigt: At vi diskuterer ikke bare hvorfor, men hvordan. Det bør foregå på et visionært niveau, hvor blikket løftes fra den snævre energiløsning til også at betragte disse kæmpe indgreb i vores landskab som noget vi kan og skal dele i fællesskab. At vi bruger arkitektfaglige kontekstanalyser til at udpege, hvor solcelleanlæg bedst placeres, men også hvor de ikke skal være. For som Høyer skrev: ”Hvis vi mener det alvorligt, når vi taler om bæredygtighed og økologi, vil det være naturligt først at se på potentialet i landskabet i stedet for primært at udvikle driftsbesparende teknologi. Derfor må man begynde med udgangspunktet – klimaet og landskabets materialer – lys, vand, jord og træer.”

Så, vi skal tænke stort – ikke i hektar, men i greb og skala – og koble os til en større horisont: En samlet plan for nødvendighedens nye landskaber. De skal både være smukke og give mening. Det er håbet.

Christina Capetillo

New landscapes of necessity

‘Energy development is a global issue, not just a local or national responsibility,’ wrote Professor Steen Høyer in 2008. Among Høyer’s many conceptual projects and proposals, his vision of a large-scale installation of 500 giant wind turbines stands out: ‘If we take the global UTM grid, which captures the positions of all areas and sites, we get a global connection.’

Høyer envisioned the wind turbines lined up in rows to form a giant X with a rhythmic distribution that engages with the near landscape on a small scale while making the wind farm visible on a larger scale. The project’s beauty, bordering on the sublime, is its optimistic dimension – when we relate to something bigger than ourselves, it enhances our sense of site and identity, ‘even if we only experience it in fragments’. Høyer concludes: ‘Obviously, the idea may draw objections, but the question is whether the benefits will not outweigh the loss and give society renewed self-esteem.’

Today, energy landscapes, especially solar cell parks, are a hot topic, and it is worth recalling Høyer’s ideas. Twenty-five years ago, I was commissioned to take photographs for the exhibition *Danmarksbillede* (Image of Denmark) tracing landscape transformations over the 20th century. I visited the Danish island of Ærø, which embraced renewable energy long before the rest of the country. Here, sheep were calmly grazing among the solar thermal panels in the new man-made landscape – ‘the world’s biggest solar plant’. The Ærø plant was equal

parts technological investment and ideological signalling from a visionary island community working in the spirit of the Danish co-op movement to create something for the greater good. Together.

You can read about other forward-looking energy landscapes in this issue of *Landskab*, because it is important to debate not just why but also how. A visionary debate that looks beyond the specific energy solution and addresses these huge interventions in our landscape as something we can and must all share and uses architectural context analyses to identify the best sites for solar plants – and the sites that should be spared. As Høyer wrote, ‘If we are serious when we speak of sustainability and ecology, it would be natural to address the potential of the landscape first rather than focusing mainly on developing cost-saving technology. We need to begin with the basics: climate and landscape materials – light, water, soil and trees.’

We need to think big – not in terms of acreage but in approaches and scale – and turn our gaze to a wider horizon: a coherent plan for the new landscapes of necessity. They should be both beautiful and purposeful. That is the hope.

Christina Capetillo